

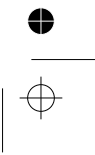
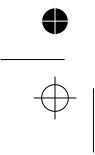
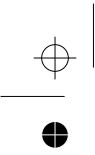

STRATEGIJA PROMETNE PREVENTIVE U OSNOVNOJ ŠKOLI

NACIONALNI
PROGRAM
SIGURNOSTI
CESTOVNOG
PROMETA

*STRATEGIJA PROMETNE PREVENTIVE U
OSNOVNOJ ŠKOLI*

Autori: Maja Ljubić, Gea Cetinić, Žarko Bošnjak

Nakladnik:
Ministarstvo unutarnjih poslova

Za nakladnika:
Ivica Franić

Glavni i odgovorni urednik:
Boris Orlović

Recenzenti:
Damir Novak, Miron Huljak

Urednik:
Žarko Bošnjak

Lektorica:
Gea Cetinić

Naklada:
5000 primjeraka

Grafička priprema:
FORMA studio, Zagreb

Tisak: BIROTISAK, Zagreb

ISBN 978-953-161-239-5

CIP zapis dostupan u računalnom
katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice
u Zagrebu pod brojem 739150

STRATEGIJA PROMETNE PREVENTIVE U OSNOVNOJ ŠKOLI

„...Da bi se stanje sigurnosti u cestovnom prometu podignulo na višu razinu, društvo bi moralo stalno ulagati znatne napore u poboljšanje prometne infrastrukture, a svi mjerodavni subjekti i sudionici u prometu sustavno razvijati prometnu kulturu...“

Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2008., MUP RH, ISSN 1331-2863, XXXV. godina, Zagreb, 2009., str. 1.

Zagreb, lipanj 2010.

Uvodna riječ

Prve funkcionalne ceste pojavile su se prije nekoliko tisuća godina. Od tada do današnjih dana, a pogotovo unatrag stotinjak godina, cestovni promet, kao dio cjelokupnog prometnog sustava, profilirao se kao segment bez kojega je nezamislivo normalno funkcioniranje bilo koje životne djelatnosti.

Razvoj suvremenog cestovnog prometa, odnosno proizvodnja vozila, izgradnja cesta i osposobljavanje ljudi koji upravljaju vozilima ili drugim dijelovima sustava, osim svoje dobre strane ima i naličje koje se očituje u ubrzanom zagađivanju okoliša, a posebno se očituje u stradavanju ljudi, sudionika prometnog procesa.

Usporedno s razvijanjem novih tehnologija i tehničkih rješenja, ali ipak s određenim negativnim vremenskim pomakom, razvijala se i svijest o potrebi ulaganja dodatnih napora s ciljem podizanja sigurnosti cestovnog prometa na višu razinu.

Kako su se proizvodnjom sve većeg broja motornih vozila i izgradnjom mreža prometnica povećavali prometni tokovi, došlo je do ekspanzije stradavanja ljudi u prometnim nesrećama. Broj nastradalih osoba u prometnim nesrećama postao je tako pandanom najčešćih uzroka smrtnosti zbog najtežih bolesti. Kod bolesti čovjek uglavnom i nema mogućnost izbora, ali je zato kod prometnih nesreća upravo čovjek glavni uzrok njihovih događanja.

Općenito se uzroci prometnih nesreća dijele na tri faktora: čovjek (vozač), vozilo i cesta. Vozilo i cesta objektivni su faktori i novim tehnologijama u proizvodnji vozila (pasivna sigurnost) i izgradnjom cesta visoke razine uslužnosti povećana je sigurnost cestovnog prometa, a sigurno će i ubuduće, raznim novim tehničkim rješenjima, ova dva faktora davati svoj doprinos sigurnosti.

Kada je riječ o čovjeku, s obzirom na njegovu narav i stalnu mogućnost izbora načina ponašanja u određenim situacijama, stvari nisu jednostavne. Zbog toga je jedan od načina utjecaja na čovjekovo ponašanje, u ovom slučaju u cestovnom prometu, njegova edukacija i to od najranije životne dobi.

Donošenjem prvog Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa, 1994. godine, Republika Hrvatska, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova kao nositelj Nacionalnog programa, započela je sustavni rad s djecom u osnovnim školama. Do tada je u prometnim nesrećama smrtno stradavalo stotinjak djece godišnje i to najviše, oko 70% u svojstvu pješaka. Danas je taj broj smanjen na oko dvadesetero smrtno stradale djece godišnje, s time da ih u svojstvu pješaka pogine oko jedne trećine. Znakovit je velik napredak nakon desetak godina rada s djecom.

Opće je poznato da se pravilnim odgojem i primjerenim obrazovanjem stvaraju osobe koje će kada odrastu imati uglavnom pozitivan stav prema onome što im je tijekom godina obrazovanja „usađeno“ u njihov mentalni sklop. Isto je i s odgojem sadašnjih pješaka ili putnika, odnosno budućih vozača. Dugoročno gledano, najveći pozitivni pomak u sigurnosti cestovnog prometa može se očekivati od osoba koje su danas još djeca, naravno, ako će ih se pravilno usmjeriti.

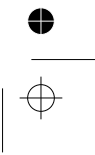
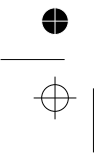
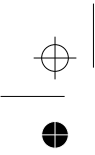
Upravo su zbog toga početkom 2009. godine Agencija za odgoj i obrazovanje i Hrvatski autoklub u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova pokrenuli pilot

projekt „Prometna preventiva u osnovnoj školi - uvođenje prometnog odgoja u osnovne škole“, u sklopu aktualnog Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa.

Jedan je od ishoda ovoga pilot projekta i izrada „Strategije prometne preventive u osnovnoj školi“ koja slijedi u nastavku i sigurno je da će njena aktivna provedba u budućnosti dati očekivane rezultate i biti temelj za uvođenje prometne kulture (odgoja) kao obaveznog programa tijekom cijelog obrazovnog procesa u osnovnim, a potom i u srednjim školama.

Miron Huljak

1. UVOD

Sve zemlje Europske unije, pa tako i Republika Hrvatska, poduzimaju čitav niz akcija i aktivnosti kojima se želi djelovati na određene ciljane skupine sudionika u prometu, čime se nastoji spriječiti stradavanja u prometu. Brojna istraživanja ukazala su na veliku ugroženost djece, stoga je iznimno važno utjecati na njihova znanja, vještine te ponašanje i odgovornost kao sudionika u prometu, kako bismo pravodobnim djelovanjem smanjili učestalost i broj lakše i teže te smrtno stradale djece u prometu.

Usporedni pokazatelji sigurnosti cestovnog prometa prvenstveno se mjere brojem stradavanja na cestama pojedine zemlje, a broj stradalih osoba u prometnim nesrećama postaje općedruštveni i globalni problem kojem se posvećuje sve veća pažnja koja zahtijeva osmišljavanje i provedbu ciljanih aktivnosti u svim fazama razvoja djeteta.

Prometna kultura, odnosno kultura ponašanja u prometu, jedan je od činitelja koji imaju izniman utjecaj na smanjenje stradavanja u cestovnome prometu cjelokupnog stanovništva određene zemlje. Prometna kultura obuhvaća široko područje ponašanja i postupanja, međusobnu toleranciju i uvažavanje svih sudionika u prometu, a posebice poznavanje i poštivanje prometnih propisa i sigurnosnih pravila. Kao i svako kulturno ponašanje, tako se i ono u prometu stječe od najranije dobi, stoga značajnu ulogu imaju obitelj i odgojno-obrazovni sustav.

Definicijom prometnoga odgoja i obrazovanja ističe se njegova temeljna uloga u području cjelokupnoga sustava prometne sigurnosti, uz prometnu infrastrukturu i provedbu zakonskih mjera. Prometni odgoj i obrazovanje - prometna kultura sažima ukupnost mjera koje pozitivno utječu na obrasce ponašanja u prometu, a težište je rada prometnog odgoja i obrazovanja - prometne kulture promicanje znanja i razumijevanja prometnih pravila i situacija, unaprjeđenje vještina poučavanjem i iskustvenim učenjem te jačanje i mijenjanje stavova prema svjesnosti rizika, povećanje osobne sigurnosti i sigurnosti drugih u prometu. (Project report: *Inventory and Compiling of a European Good Practice Guide on Road Safety Education targeted at Young People*, 29/3/2005).

Pozitivna iskustva većine europskih zemalja ukazuju na važnost provedbe programa prometne kulture u sustavu obveznog obrazovanja u čijem ostvarivanju zajednički sudjeluju učitelji, policijski službenici i prometni stručnjaci.

Odgovarajućom prometnom kulturom utjecat će se na jačanje zaštitnih čimbenika sigurnosti djece i drugih sudionika u prometu, što će nakon određenog vremena poboljšati stanje sigurnosti prometa u Republici Hrvatskoj.

2. MISIJA

Za učenike u svim osnovnim školama u Republici Hrvatskoj ostvaruju se i unaprjeđuju programi prometne kulture.

3. VIZIJA

Prometna preventiva u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj provodit će se trajno i sustavno organiziranim oblicima na temelju potvrđenih programa prometne kulture koje će timski ostvarivati osposobljeni učitelji i prometni stručnjaci Ministarstva unutarnjih poslova, Agencije za odgoj i obrazovanje i Hrvatskog autokluba. Uvođenje prometne kulture te primjena programa u osnovnim školama potaknut će sigurnost i smanjiti broj stradale djece i svih sudionika u prometu te će biti dio sustava prevencije.

4. VRIJEDNOST

Sigurnost i zaštita zdravlja osnovnoškolske djece.

5. CILJEVI

Ciljevi su prometne preventive u osnovnoj školi:

1. Osposobiti nositelje i izvoditelje programa prometne preventive za njihovo aktivno zajedničko sudjelovanje u provedbi prometne preventive u osnovnoj školi.
2. Osmisliti, izraditi i postaviti internetski mrežni portal s bazama podataka koji će omogućiti provoditeljima prometne preventive sustavnu i učinkovitu provedbu aktivnosti, a javnosti dostupnost i transparentnost obavijesti i podataka.
3. Izraditi akcijski planove prometne preventive za svaku županiju u Republici Hrvatskoj.
4. Izraditi, verificirati i provoditi programe prometne kulture za osnovnu školu.
5. Opremiti osnovne škole prometnim sredstvima i didaktičkim materijalima za provedbu prometne kulture.
6. Stjecati navike pravilnog i obveznog korištenja sigurnosne opreme.
7. Poticati sigurno i odgovorno ponašanje djece i svih sudionika u prometu.
8. Uskladiti zakonsku i provedbenu regulativu prometne preventive u osnovnoj školi.
9. Trajno smanjivati broj žrtava u prometu: broj smrtno stradale, teško i lakše ozlijeđene djece.

6. PROMETNA PREVENTIVA U OSNOVNOJ ŠKOLI

Suvremeni koncept prevencije promatra se u kontekstu unutarnjih čimbenika pojedinca i čimbenika okoline, iako ne postoji zajednički dogovor u psihosocijalnom određenju pojma prevencije.

Razmatrajući unutarnje i okolinske čimbenike iz perspektive „rizik-zaštita“, autor R. Gordon 1987. predlaže da se prevencija proučava na tri razine:

1. univerzalna prevencija – djeluje na razini populacije, a preventivne mjere zahtijevaju razvoj planskih aktivnosti okruženja koje djeluju na razini socijalnih, službenih i kulturnih norma, uglavnom oblikovanjem stavova, uobičajenih shvaćanja i vrijednosti u društvu;
2. selektivna prevencija – djeluje na skupine (rizične iznad prosjeka), a preventivne mjere zahtijevaju razvoj planskih aktivnosti koje djeluju na ciljane skupine;
3. indicirana prevencija – djeluje na individualnoj razini, a preventivne mjere zahtijevaju razvoj planskih aktivnosti koje djeluju na pojedinca. (prema: Kutash, K., Duchnowski, A. J., & Lynn, N. (2006). *School-based mental health: An empirical guide for decision-makers*. Tampa: University of South Florida, Louis de la Parte Florida Mental Health Institute, Dept. of Child and Family Studies, Research and Training Center for Children's Mental Health, Chapter 2, page 8).

Prometnu preventivu u Republici Hrvatskoj kao univerzalnu prevenciju različitim aktivnostima provode Ministarstvo unutarnjih poslova i Hrvatski autoklub, a na razini selektivne prevencije priključuju im se i osnovne škole.

6.1. ANALIZA STANJA

Pri izradbi strategije za procjenu situacije korišten je polustrukturirani upitnik od šest pitanja i napravljena je SWOT analiza.

Kako bi se pronašli pravi načini da jakim stranama utječemo na slabe te da reagiramo na prijetnje koristeći se mogućnostima s ciljem osiguranja željenog razvoja, potrebno je iskoristiti državne, lokalne i regionalne poticaje, nacionalni Program, programe i projekte Europske unije, dobru poslovnu suradnju, spremnost na suočavanje s izazovima, organizacijske pretpostavke i strukturu Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog autokluba, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri neutralizirala neusklađena zakonska regulativa, nedostatna komunikacija i protok informacija (baze, internetska mreža), nedostatne promidžbene aktivnosti, nedostatak odgojno-obrazovnih programa prometne kulture, nedostatna povezanost i nedovoljno ulaganje u razvoj ljudskih potencijala, nedostatak materijalnih i tehničkih resursa za provedbu aktivnosti.

Upitnik je proveden na odabranom uzorku od 67 ispitanika. Svaku županiju Republike Hrvatske predstavljaju djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog autokluba i pripadajućih autoklubova te učitelji tehničke kulture u osnovnim školama.

Sigurnost i zdravlje smatraju se jednom od temeljnih ljudskih potreba, zato je

potrebno naglasiti da 100% ispitanika smatra da se uvođenjem prometne kulture u osnovne škole ujedno povećava stupanj sigurnosti djece u Republici Hrvatskoj.

Svi ispitanici složili su se da je iznimno važno učenje prometnih pravila u najranijoj dobi (posebice u obitelji). Tri četvrtine ih smatra da s organiziranim osposobljavanjem djece u području prometne preventive treba početi u nižim razredima osnovne škole, dok ih jedna četvrtina smatra da je za to najprikladniji 5. razred osnovne škole.

Program prometne kulture u Republici Hrvatskoj obvezujući je za učenike od 1. do četvrtog razreda osnovne škole, dio je redovne nastave predmeta Priroda i društvo, obuhvaća ukupno 19 sati nastave, a provode ga učitelji razredne nastave. Nastavni plan i program za osnovnu školu obuhvaća sadržaje iz područja prometa među kojima se ističu teme o ponašanju pješaka u prometu, putovanju od kuće do škole, prometnim znakovima te postignućima učenika koja se odnose na odgovorno sudjelovanje u prometu kao pješaka i vozača bicikla, poštivanje prometnih pravila, sigurno kretanje i prelaženje prometnica. Također, u suradnji s prometnim policajcima učenici prvih razreda na početku se školske godine u trajanju od jednog školskog sata upoznaju s prometnim pravilima i propisima. U pojedinim se školama u sklopu programa razredne zajednice i na temelju pozitivnih iskustava iz prakse za učenike od 1. do 4 razreda ostvaruju i teme iz područja prometa.

Učenici 5. razreda osnovne škole tijekom školske godine imaju dva sata nastave koja obuhvaća planom i programom propisane sadržaje i učenička postignuća prometne kulture. U sklopu predmeta *Tehnička kultura* upoznaju se prometni znakovi i propisi, pravila za sigurno kretanje ulicom kao pješak i biciklist, a od učenika se očekuje da prepoznaju značenje prometnih znakova i propisa te da se ponašaju u skladu s prometnim znakovima. Za učenike 5. razreda osnovne škole može se, ovisno o zaduženjima učitelja tehničke kulture, organizirati izborna nastava pod nazivom *Promet*, u trajanju od 2 sata tjedno tijekom školske godine.

U nekim se školama organizira program pripreme za biciklistički ispit, nositelji su aktivnosti osposobljavanja učenika učitelji tehničke kulture, a biciklistički ispit provodi Hrvatski autoklub i pripadajući autoklubovi u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova.

Prometna preventiva u osnovnoj školi provodi se različitim programima i oblicima koji nisu standardizirani niti verificirani za cjelokupno područje Republike Hrvatske.

Ukupno 22 sata nastave sadržaja i ciljeva prometne kulture tijekom cjelokupnog osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja čini se nedostatnim za odgovarajuću razinu prometne preventive i sigurnosti djece.

Iako u osnovnim školama postoje kvalificirani stručnjaci – učitelji tehničke kulture, provedba prometne preventive nije usustavljena i provodi se neujednačeno. U približno 850 osnovnih škola u Republici Hrvatskoj zaposleno je oko 730 učitelja tehničke kulture koji predstavljaju temeljnu snagu za ostvarivanje i unaprjeđivanje prometne preventive kojoj je cilj zaštita i sigurnost djece u prometu. Organizirano i sustavno djelovanje učitelja tehničke kulture u području prometne preventive iznimno je važno jer je u

svakome naraštaju od prvoga do osmog razreda u osnovnim školama oko 40000 učenika, što znači da se ukupno oko 320000 osnovnoškolskih učenika odgovarajućim planskim preventivnim aktivnostima učitelja razredne nastave i učitelja tehničke kulture izravno može uključiti u sustav prevencije kojim će se smanjiti njihovo stradavanje u prometu.

U Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske, u sklopu Ravnateljstva policije, djeluje Odjel za sigurnost cestovnog prometa koji usmjerava, usklađuje i nadzire rad prometne policije. Budući da analizira stanje sigurnosti cestovnoga prometa, u skladu s time pruža stručnu pomoć policijskim upravama u svim županijama te drugim ustrojbenim jedinicama. Odjel za sigurnost cestovnog prometa proučava, pronalazi i provodi nove metode i oblike djelovanja policije u prometu, sudjeluje u izradi propisa iz područja cestovnoga prometa, brine o opremljenosti i korištenju prometne tehnike namijenjene radu prometne policije, daje suglasnost za odobravanje športskih i drugih priredaba ili aktivnosti na cestama u skladu sa zakonom, izdaje ovlaštenja za rad autoškolama i vodi registar autoškola, izdaje i oduzima dozvole (licence) ovlaštenim ispitivačima, stručnim voditeljima autoškola, predavačima i instruktorima vožnje, izdaje ovlaštenja za rad stanicama za tehničke preglede vozila, izdaje i oduzima dopuštenja (licence) nadzornicima tehničke ispravnosti vozila i referentima za poslove registracije vozila, provodi upravni i inspekcijski nadzor nad radom autoškola, stanica za tehnički pregled vozila i stručnih organizacija ovlaštenih za organiziranje i provođenje tehničkih pregleda vozila, osposobljavanje kandidata za vozače i vozačkih ispita. Među brojnim poslovima i aktivnostima Odjela za sigurnost cestovnog prometa Ministarstva unutarnjih poslova kojima se osnažuje sustav cjelokupne prometne preventive i povećava razina stanja sigurnosti cestovnog prometa, u izravnoj vezi s prometnom preventivom u osnovnoj školi ističe se praćenje stanja organiziranosti i osposobljenosti školskih i prometnih jedinica mladeži i organiziranje preventivno-represivnih akcija u prometu.

U 20 policijskih uprava u Republici Hrvatskoj ukupno je za preventivu u cestovnome prometu zaduženo oko 130 policijskih službenika.

Hrvatski autoklub nacionalna je, neprofitna i nestranačka udruga u koju su udruženi autoklubovi te građani, vozači i vlasnici vozila na motorni pogon. Udruga ima više od 160000 aktivnih članova i 106 autoklubova na području Republike Hrvatske.

Hrvatski autoklub provodi brojne raznovrsne djelatnosti među kojima se posebno ističe tehnička pomoć vozačima na cesti, informiranje javnosti o stanju i prohodnosti cesta, zaštita okoliša, izdavačka djelatnost, organizacija i provedba vozačkih ispita za sve kategorije i vrste vozila, obavljanje stručnog nadzora nad subjektima koji obavljaju osposobljavanje kandidata za vozače i stručnog nadzora nad radom stanica za tehnički pregled vozila, organizacija i provedba homologacije vozila.

Za prometnu preventivu u osnovnoj školi posebice je značajno djelovanje u području sigurnosti i preventive u prometu.

U Hrvatskom autoklubu ustrojen je Odjel prometne preventive i edukacije u kojem djeluju prometni stručnjaci za prometnu preventivu, edukaciju i

sigurnost u prometu.

Hrvatski autoklub u sklopu svojih aktivnosti i djelovanja u osnovnim školama svake godine u suradnji sa Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa te Agencijom za odgoj i obrazovanje organizira akciju *Sigurno u prometu* i to od razine županijskih natjecanja do završnog državnog natjecanja. Najbolji pojedinci svake godine sudjeluju na smotri najboljih natjecatelja u poznavanju prometnih pravila i propisa i vožnji biciklom na europskoj razini. Također, Hrvatski autoklub u suradnji s udruženim autoklubovima, Ministarstvom unutarnjih poslova i Agencijom za odgoj i obrazovanje svake godine početkom školske godine organizira akciju *Sigurno i vješto u prometu* kojom obuhvaća polaznike prvih razreda osnovnih škola te ih priprema za sigurno prometovanje na putu od kuće do škole i na povratku od škole do kuće.

Europska iskustva dostupna su na temelju istraživanja koje je 2009. godine organizirao Europski ured FIA-e (Fédération Internationale de l'Automobile). Jedinstvenim upitnikom dobiveni su podaci o ustroju i provedbi prometnoga odgoja i obrazovanja u 21 europskoj zemlji (uz zemlje Europske unije podatke su dostavile i neke zemlje nečlanice). Analiza podataka pokazuje da je prometni odgoj i obrazovanje obavezan u manje od polovice anketiranih zemalja koje su sudjelovale u istraživanju (43%), u 33 % zemalja prometni se odgoj i obrazovanje ostvaruje u školama, ali ne na jedinstveni način, dok u 24% europskih država koje su iskazale podatke prometni odgoj i obrazovanje u školama nisu obavezni (FIA, European Bureau, *Traffic Education in Schools*, 2009.).

Jedan od oblika provedbe prometnog odgoja i obrazovanja – prometne kulture obvezni je program s definiranim sadržajima i ciljevima te određenim godišnjim brojem sati. Prometno se obrazovanje ostvaruje i kao dio nacionalnog jezgrovnog kurikula, bez detaljno utvrđenih sadržaja i ciljeva. U mnogim je europskim zemljama prometni odgoj i obrazovanje integrirani dio drugih programskih područja: osobni i socijalni razvoj, sigurnost djece i mladih, građanski odgoj, društveni studij, životne vještine, a programima su definirani opći i/ili obvezni ciljevi. Uz integrirane sadržaje prometne kulture u druge školske predmete usporedno se organiziraju i brojna natjecanja u prometu koja uključuju velik broj učenika.

Neke europske zemlje prepustile su školama osmišljavanje prometne kulture te u sklopu autonomije škole ravnatelji odlučuju o ciljevima i trajanju programa, svaka škola odabire svoj način prometnoga odgoja i obrazovanja koristeći posebno osmišljene programe s vježbama.

Najistaknutiji su ciljevi raznovrsnih programa prometnog odgoja i obrazovanja usklađeni sa životnom - razvojnom dobi učenika: od učenja prometnih pravila kao pješaka, biciklista i korisnika javnoga prijevoza, sigurne vožnje biciklom, do svijesti o utjecaju sigurnosti u prometu na povećanje ili smanjenje stradanja u prometu. Programi najčešće obuhvaćaju djecu osnovnoškolske dobi od 6 do 15 godina i različitog su trajanja: od 1 do 14 godina. Godišnji broj sati nastave i osposobljavanja učenika u pojedinim zemljama nije definiran programom, a raspon je propisanoga trajanja od 6 do 20 sati godišnje. Pojedine zemlje već u predškolskoj dobi organiziraju posebne programe za djecu u prometu, a sustavno su obveznim programom od četvrte do osamnaeste godine života

obuhvaćena djeca u Švicarskoj.

Glavni su nositelji programa prometnoga odgoja i obrazovanja u svim europskim državama koje su sudjelovale u istraživanju učitelji u školama, a većina programa uključuje ostvarivanje sadržaja i ciljeva u trajnoj suradnji s prometnim stručnjacima i policajcima te instruktorima vožnje i profesionalnim vozačima.

Bez obzira na stupanj obveznosti i različito trajanje, nositeljima programa osiguravaju se brojna didaktička sredstva i pedagoški oblikovani materijali za teorijski i praktični dio nastave i osposobljavanja.

Važan su čimbenik prometne kulture autoklubovi koji nude različite programe osposobljavanja učenika za uporabu u školama i prostorima oko škola te posebno opremljena vozila.

Može se zaključiti da se prometni odgoj i obrazovanje – prometna kultura u većini europskih država ostvaruju raznovrsnim oblicima i programima različitoga trajanja čiji su glavni nositelji učitelji i prometni stručnjaci, najčešće obuhvaćaju osnovnoškolsku djecu od 6 do 15 godina, a bez obzira na razlike zajednički im je cilj prevencija stradanja djece u prometu.

6.2. STATISTIČKI PODACI

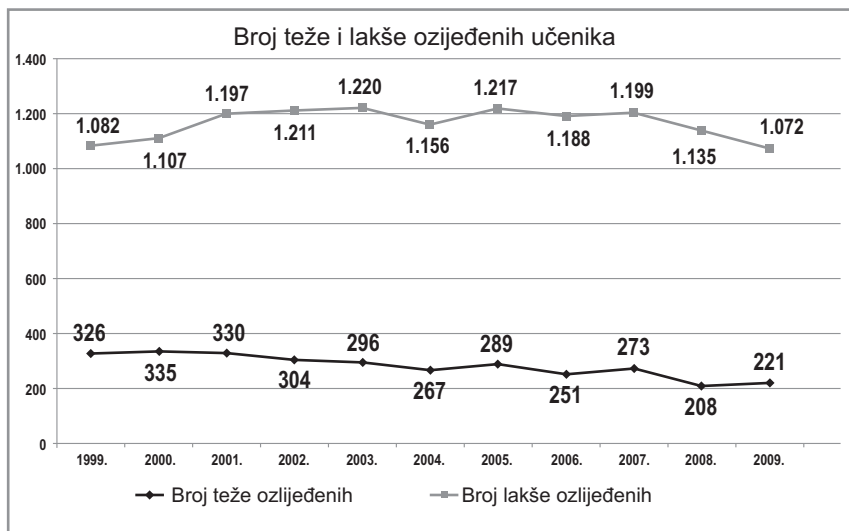
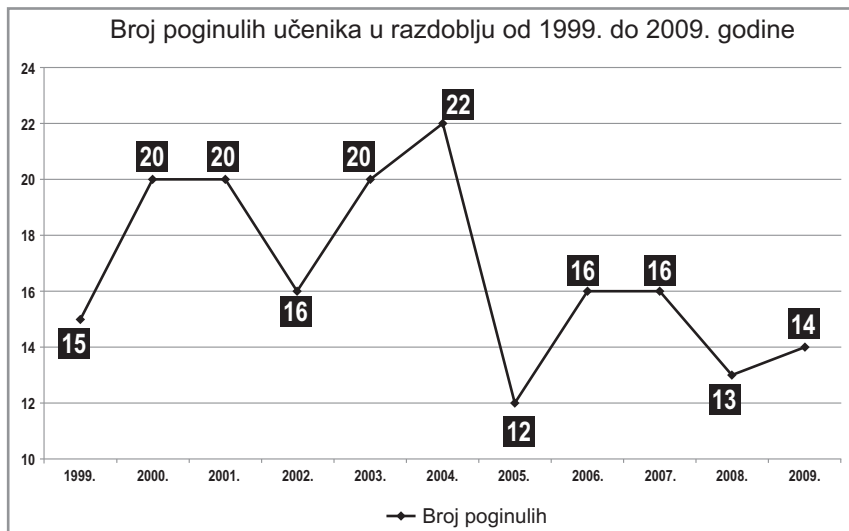
Statistički podaci o broju stradale djece u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1999. do 2009. godine (izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova) pokazuju smanjen broj smrtno i teško ozlijeđene djece te neznatno smanjenje broja lakše ozlijeđene djece.

Stradavanje djece* u prometnim nesrećama na cestama u Republici Hrvatskoj:

Godina	Broj poginulih	Broj teže ozlijeđenih	Broj lakše ozlijeđenih	Ukupno nastradalih učenika
1999.	15	326	1.082	1.423
2000.	20	335	1.107	1.462
2001.	20	330	1.197	1.547
2002.	16	304	1.211	1.531
2003.	20	296	1.220	1.536
2004.	22	267	1.156	1.445
2005.	12	289	1.217	1.518
2006.	16	251	1.188	1.455
2007.	16	273	1.199	1.488
2008.	13	208	1.135	1.356
2009.	14	221	1.072	1.307

* Osobe iz dobne skupine od 6 do 15 godina za koje se pretpostavlja da su učenici osnovne škole

Grafičkim prikazom brojčanih pokazatelja uočava se usmjerenost smanjivanju stradanja i ozljeđivanja djece. Silazni trend čini se ipak nedostatan, a sagledavajući ga apsolutnim brojem zaključuje se da je u svakom slučaju društveno neprihvatljiv.

Stalno i sustavno praćenje statističkih podataka o stradanju djece u prometu te njihova analiza u skladu s rezultatima, važno je za unaprjeđivanje postojećih programa te izradu, verifikaciju i provedbu novih programa prometne kulture u osnovnoj školi koji će u još većoj mjeri smanjiti svaku vrstu stradanja djece u prometu i omogućiti njihovo sigurno kretanje kao pješaka, sigurnu vožnju biciklom i sigurnu vožnju u drugim vozilima.

6.3. ZAKONODAVSTVO

6.3.1. Temeljno zakonodavstvo u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj integrirani se pristup prometnoj politici u području cestovnoga prometa istaknuo još 1994. godine donošenjem *Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa* kao temeljnog dokumenta kojim se utvrđuju načela, ciljevi i strateške aktivnosti zajedničke prometne politike cestovnog prometa u zemlji.

Nacionalni program sigurnosti cestovnog prometa za razdoblje od 2006. do 2010. godine donijela je Vlada Republike Hrvatske u veljači 2006. godine. U provedbi utvrđenih aktivnosti, a ostvarujući ciljeve vezane uz sigurnost cestovnog prometa, sudjeluju ministarstva, stručne organizacije, strukovne udruge, udruge građana i svi ostali koji mogu dati doprinos postizanju ciljeva, a nositelj je provedbe Ministarstvo unutarnjih poslova. Nacionalni program ujedno se smatra temeljem preventivnog i represivnog policijskog djelovanja u području sigurnosti cestovnog prometa.

Integrirani pristup prometnoj politici neophodan je, ali područje prometne preventive nije regulirano jedinstvenim propisom. Uporišne točke Strategije prometne preventive u osnovnoj školi, čija djelatnost pokriva različita područja djelovanja, nalaze se u mnogobrojnim nacionalnim normativnim dokumentima od kojih ćemo nabrojati samo neke:

Zakon o sigurnosti prometa na cestama (NN br. 67/08),

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN br. 87/08),

Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN br. 76/09),

Zakon o prijevozu u cestovnom prometu (NN br. 178/04),

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08),

Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN br. 63/08),

Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN br. 63/08),

Pravilnik o načinu policijskog postupanja (NN br. 81/03),

Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati vozila kojima se prevoze djeca (NN br. 8/06),

Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati autobusi kojima se organizirano prevoze djeca (NN br. 100/08),

Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika u obavljanju poslova nadzora i upravljanja prometom na cestama (NN br. 142/08).

6.3.2. Temeljno zakonodavstvo u Europskoj uniji

Temeljna načela zajedničke prometne politike Europske unije, najavljena još Rimskim ugovorom 1958. godine, utvrđena su Ugovorom o Europskoj zajednici (glava V., članci 70 – 80), a među ciljevima zajedničke europske politike ističe se usvajanje mjera za poboljšanje sigurnosti prijevoza.

Europska je komisija 1992. godine u *Obavijesti o budućem razvoju zajedničke europske politike* istaknula integrirani pristup zajedničkoj prometnoj politici

kojim se, uz ostale teme, naglašava problem sigurnosti prometa.

Najvažniji strateški dokument dugoročnog razvoja europske prometne politike je *Bijela knjiga o zajedničkoj prometnoj politici (White paper – European transport policy for 2010: Time to Decide)* iz 2001. godine u kojoj Europska komisija brojnim mjerama nastoji poboljšati učinkovitost europskoga prometa a, između ostaloga, smanjiti broj prometnih nesreća.

Jedan od ciljeva Europske unije bio je prepoloviti smrtnost na cestama do 2010. godine, stoga je Europska komisija 2003. godine prihvatila *Treći akcijski plan o sigurnosti na cestama (The European Commission's Road Safety Action Programme 2003-2010, COM(2003) 311 final)* kojim se naglašava važnost primjerenog ponašanja svih sudionika u prometu, posebice vozača, te odgovarajuće oblikovanje vozila i prometne infrastrukture.

Nakon evaluacije Akcijskoga plana provedene 2006. godine, zaključeno je da pozitivni pomaci nisu dostatni za ostvarivanje zadanoga cilja do 2010. godine kojim se nastojalo prepoloviti broj smrtno stradalih na cestama.

7. PODRUČJA RAZVOJA

Na temelju utvrđenoga postojećeg stanja prometne preventive u sustavu osnovnoga školstva u Republici Hrvatskoj i analize statističkih podataka o stradanju djece u prometu mogu se izdvojiti temeljna područja razvoja u kojima će se ostvarivati postavljeni ciljevi prometne preventive u osnovnoj školi. Prometnu preventivu za osnovnoškolsku djecu valjalo bi razvijati i unaprjeđivati u područjima zakonodavstva, odgoja i obrazovanja, standarda opreme prometnih sredstava i didaktičkoga materijala, prikupljanju i analizi podataka te dostupnosti informacija. Svako od navedenih preventivnih područja obuhvaća specifične aktivnosti te različite nositelje i provoditelje planiranih aktivnosti, ali je za učinkovito djelovanje i trajno smanjivanje broja žrtava djece u prometu važno aktivno povezivanje i integracija svih područja prevencije.

Europska iskustva pokazuju da najbolje rezultate u prevenciji imaju zemlje koje primjenjuju holistički pristup prometnoj preventivi, što znači da se primjenjuje široki raspon različitih preventivnih mjera među kojima se ističu mjere koje se odnose na ponašanje svih sudionika u prometu, djece, roditelja i vozača, na razvoj prometne infrastrukture i oblikovanje vozila kojima će se zaštititi osobe u vozilu i pješaci.

7.1. ZAKONODAVSTVO

Izvorišta problema u razvoju nekog područja nisu uvijek i isključivo vezana uz nedostatak materijalnih ili ljudskih resursa, već uz normativna, ustrojbeni i strukturalna ograničenja te nedovoljnu usklađenost i učinkovitu uporabu postojećih potencijala.

Učinkoviti i sveobuhvatni propisi jedan su od preduvjeta za provedbu svakog

područja djelovanja.

Međunarodne i domaće organizacije, analizirajući nacionalne propise iz područja sigurnosti u prometu, normativno usklađenu prometnu preventivu razmatraju kao nacionalne pokazatelje političke volje za smanjenjem stradavanja djece.

Ključna su područja prometne preventive u osnovnoj školi, a koja se mogu urediti odgovarajućim propisima, protokolima: uporaba sigurnosnih pojaseva, sigurne sjedalice za djecu, uporaba biciklističke kacige, ponašanje djece za vrijeme vožnje biciklom, odgovornost vozača u prometu i ponašanje u slučaju prometnih nesreća u kojima sudjeluju djeca te obvezno prometno obrazovanje i odgoj.

Većina navedenih područja sadržana je dijelom ili u cijelosti u Zakonu o sigurnosti prometa na cestama, međutim, uočljivo je da istovremeno prometna preventiva, dijelom ili u cijelosti, nije obuhvaćena u drugim iznimno značajnim propisima.

Odbor za pomorstvo, promet i veze Hrvatskoga sabora, na 27. sjednici održanoj 4. lipnja 2009. godine, raspravio je *Izvešće o provedbi Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za 2008. godinu* te je jednoglasno donio sljedeće zaključke: „...Ocijenjeno je da pojedina nadležna ministarstva, u preventivnim mjerama, nisu dala svoj puni doprinos u borbi za poboljšanje sigurnosti u prometu, iz razloga što još uvijek nije donesen niz provedbenih propisa temeljem Zakona o sigurnosti prometa na cestama, a nije dana ni ocjena što je uzrok povećanog broja poginulih u prometnim nesrećama, s obzirom na broj smanjenja prometnih nesreća. Ocijenjeno je da bi bilo neophodno pripremiti nove zakonske prijedloge, koji bi odvojeno regulirali pojedina područja koja su sada definirana Zakonom o sigurnosti prometa na cestama, a temeljem kojih bi pojedina ministarstva bili direktni nositelji zakona (Ministarstvo unutarnjih poslova; Ministarstvo mora prometa i infrastrukture, teretni promet; Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, preventiva, edukacija; Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, hitna pomoć na cestama, i dr...“.

Uočljivo je da politička volja postoji, ali uzimajući u obzir i relevantne činjenice kao što su geostrateški položaj Republike Hrvatske te njena turistička orijentacija, a iz kojih je vidljivo da prometnu preventivu ne čini isključivo prevencija sigurnosti prometa na cestama, potrebno je u području razvoja zakonodavstva prometne preventive u osnovnoj školi provesti sljedeće aktivnosti:

- Usklađivanje postojećih i izrada prijedloga novih propisa kojima je regulirano područje prometne preventive učenika osnovne škole.
Rok: 2010.
- Unaprjeđenje kvalitete te procedure izrade i donošenja propisa u području prometne preventive učenika osnovne škole.
Rok: 2011.
- Postupno uvođenje jednostavnih oblika analize učinaka provedbenih propisa u području prometne preventive učenika osnovne škole.
Rok: 2012.

7.2. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Prometna preventiva u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj ostvaruje se različitim programima i oblicima od 1. do 4. razreda i u 5. razredu, a 22 sata nastave prometne kulture u osnovnoj školi ne zadovoljavaju potrebe za zaštitom sigurnosti i zdravlja djece u prometu. Za unapređivanje prometne preventive u području odgoja i obrazovanja na osnovnoškolskoj razini važno je izraditi, verificirati i provoditi nove obvezne programe u skladu s potrebama i razvojnom dobi učenika, među kojima se ističe program i provedba biciklističkog ispita, uključiti sadržaje prometne kulture u školski kurikulum, posebice rezultate procjene opasnosti od prometnih nezgoda s obzirom na specifičnost položaja škole, integrirati sadržaje i ciljeve prometnoga odgoja i obrazovanja u predmete i područja koja obuhvaćaju zaštitu zdravlja i sigurnosti djece, proširiti i unaprijediti rad školskih prometnih jedinica, poticati natjecanja učenika u poznavanju prometnih pravila i vještina te postupno uvježbavati praktične vještine kretanja kao pješaka i biciklista.

Učinkovita prometna preventiva pretpostavlja i educirane učitelje, posebice učitelje razredne nastave i tehničke kulture, a osnivanjem županijskih timova prometne preventive koje čine učitelji tehničke kulture, predstavnici HAK-a i pridruženih autoklubova i predstavnici MUP-a te imenovanjem voditelja županijskih stručnih vijeća učitelja prometne kulture, u sklopu izrade i provedbe akcijskih planova na županijskoj razini, sustavno će se i planski provoditi odgovarajuće stručno usavršavanje učitelja.

Roditelji bi trebali biti aktivnije uključeni u ostvarivanje prometnog odgoja i obrazovanja, formalno i neformalno, te biti dobro obaviješteni o mogućnostima sigurnosti i zaštite djece kao i važnosti učenja djece o sigurnosti u prometu valjanim primjerima ponašanja odraslih. Roditelji imaju ključnu ulogu u učenju i poučavanju djece jer svojim ponašanjem u prometu predstavljaju djeci ogledni model, primjerice u poštivanju prometnih pravila kao pješaci ili vezivanju sigurnosnih pojaseva u vozilima.

Učinkovitim odgojem i obrazovanjem te osposobljavanjem vozača moguće je postići odgovarajuće rezultate u prevenciji stradanja djece jer koliko god djeca bila dobro pripremljena za prometne situacije, vozači bi trebali razumjeti ograničenja mogućnosti i ponašanja djece u prometu u odnosu na odrasle, voditi brigu o ispravnosti vozila i opreme u vozilima te s tim u vezi osvijestiti vlastitu odgovornost prema svim sudionicima u prometu.

Unaprjeđivanje položaja prometne kulture u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj koja će poticati sigurno i odgovorno ponašanje djece i svih sudionika u prometu može se postići sustavnim, trajnim i integriranim učenjem i poučavanjem sadržaja iz područja prometa koji će se ostvarivati u obliku redovne ili izborne nastave, kao dio izvannastavnih aktivnosti i projektne nastave, a njima će se ostvarivati ciljevi prometnoga odgoja i obrazovanja za djecu u osnovnoj školi.

Za bolja postignuća učenika na završetku osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja u području prometa valjalo bi osmisliti i provoditi primjerenu evaluaciju programa te svih ostvarenih aktivnosti i mjera prometne preventive. Razvoj područja odgoja i obrazovanja u prometnoj preventivi u osnovnoj školi pretpostavlja sljedeće prioritete aktivnosti:

- Izradu, verifikaciju i provedbu programa biciklističkog ispita u trajanju od 10 sati, polaganje biciklističkog ispita (2 sata) i izdavanje jedinstvenih potvrda o položenom ispitu. Učitelji tehničke kulture provode program – pripremaju učenike za polaganje biciklističkog ispita, a predstavnici HAK-a provjeravaju osposobljenost učenika i dodjeljuju potvrde.
Rok: 2011.
- Uključivanje sadržaja i ciljeva prometne kulture u školski kurikulum u skladu s autonomijom škole te potrebama i uvjetima u lokalnoj zajednici, izradu procjene opasnosti od prometnih nesreća s obzirom na posebnosti položaja škole, primjerice: prometne ulice u neposrednoj blizini škole, prijelaz preko željezničke i tramvajske pruge na putu od kuće do škole. Nositelji su aktivnosti učitelji tehničke kulture u suradnji s drugim članovima županijskoga tima prometne preventive – predstavnicima MUP-a te HAK-a i pripadajućih autoklubova.
Rok: 2012.
- Povezivanje sadržaja i ciljeva prometne kulture s drugim predmetima i područjima, posebice područjem zaštite zdravlja i sigurnosti djece.
Rok: 2012.
- Osposobljavanje učenika 7. i 8. razreda za sudjelovanje u radu školskih prometnih jedinica – regulaciju prometa u školskome okruženju, uz pripadajuću opremu, unaprjeđivanje rada školskih prometnih jedinica upućivanjem roditelja i stručno-razvojne službe škole o važnosti njihova ustroja i djelovanja. Osposobljavanje učenika provode učitelj tehničke kulture i policijski službenik.
Rok: 2011.
- Unaprjeđivanje natjecanja Sigurno u prometu izgradnjom i opremanjem školskih prometnih vježbališta, kako bi se i situacijskim učenjem učenici upoznali s prometnim pravilima te stjecali i razvijali vještine u prometu.
Rok: 2012.
- Ustrojavanje timova prometne preventive u svakoj županiji Republike Hrvatske (21 županija), a čine ih učitelj tehničke kulture, predstavnik MUP-a te predstavnik HAK-a i pridruženih autoklubova. Županijski timovi prometne preventive izrađuju akcijske planove koji obuhvaćaju planirane aktivnosti u pojedinoj županiji i provode stručno usavršavanje učitelja.
Rok: 2010.
- Imenovanje voditelja županijskih stručnih vijeća učitelja prometne kulture u svakoj županiji koji će organizirati stručno usavršavanje učitelja na županijskoj razini.
Rok: 2010.
- Ustrojavanje i djelovanje skupine za praćenje i vrednovanje provedbe akcijskih planova u županijama i osposobljavanje županijskih timova prometne preventive. Skupinu čine predstavnici MUP-a, HAK-a i Agencije za odgoj i obrazovanje.
Rok: 2010.
- Osposobljavanje nositelja i izvoditelja programa prometne preventive u osnovnoj školi u Republici Hrvatskoj.
Rok: 2012.

7.3. STANDARDI OPREME PROMETNIH I ZAŠTITNIH SREDSTAVA I DIDAKTIČKOGA MATERIJALA

Sigurnost i zaštita djece u prometu temelje se na sustavu koji će uzeti u obzir dječje potrebe za kretanjem, posebnosti njihova ponašanja u prometu i razlike njihovih mogućnosti u odnosu na odrasle sudionike u prometu te oblikovanje urbanistički primjereno osmišljenog okružja u skladu s dječjim potrebama, mogućnostima i ograničenjima, uz provjeru sigurnosti okružja i iz dječjeg motrišta.

U oblikovanje sigurnoga prometnog okružja koje pretpostavlja označavanje pješačkih prijelaza, primjerenu prometnu signalizaciju, oblikovanje pješačkih otoka, izgradnju nathodnika, pothodnika, nadvožnjaka i podvožnjaka, bolje održavanje cesta i popravak oštećenja na cestama uključuju se svi pripadnici lokalne zajednice, uključujući i djecu. Primjereno osmišljeno prometno okružje potiče vožnju biciklom, kretanje pješaka i uporabu javnoga prijevoza s ciljem smanjivanja rizika prometnih nesreća te sprječavanja i smanjenja ozljeda u njima.

Važne su mjere zaštite djece oblikovanje i nabavka sigurnosnih sustava u vozilima kojima će se ublažiti posljedice sudara, a time broj i vrste stradanja: uporaba sigurnosnih pojaseva, pravilna uporaba dječjih sjedalica, položaj zračnih jastuka u vozilu s obzirom na njihov rizik za djecu, mjesto sjedenja djece u vozilu, sigurno zatvaranje vrata i prozora. Sigurnost i zaštita djece u prometu povećava se odgovarajućim standardom u oblikovanju bicikala, uporabom djeci primjerene kacige, nošenjem upadljive i reflektirajuće odjeće, nošenjem naljepnica i privjesaka na školskim torbama. Posebno je važna sigurnost u prijevozu djece u autobusima koji moraju biti tehnički ispravni, po mogućnosti posebno oblikovani za prijevoz djece, s prozorima koji bi trebali smanjiti opasnost od ozljeda u prometnim nesrećama, opremljeni sigurnosnim pojasevima i ogledalima sa sustavima upozorenja, a posebnu pozornost valja usmjeriti kretanju djece kao pješaka pri ulasku i izlasku iz školskih autobusa, uz odgovarajuću edukaciju vozača autobusa. Neophodno je stalno i sustavno unaprjeđivanje propisanih standarda opreme prometnih i zaštitnih sredstava, korištenje najkvalitetnijih tehnologija i materijala pri njihovoj proizvodnji te njihovo trajno osuvremenjivanje. Istovremeno je potrebno trajno utjecati na stalnu i pravilnu uporabu opreme prometnih i zaštitnih sredstava svih osoba iz djetetove okoline.

Za prometnu preventivu značajni su oblikovanje, standardizacija i sustavna uporaba didaktičkoga i pedagoškog materijala: udžbenika i priručnika iz područja prometne kulture, testova za provjeru znanja učenika kao i raznovrsnih računalnih programa s djeci primjerenim prometnim sadržajima. U razvoju učeničkih vještina u prometu, a kojima će se smanjiti njihovo stradanje, istaknutu ulogu imaju školska prometna vježbališta te bi zato svaka škola trebala imati odgovarajuće opremljeno školsko prometno vježbalište. Izgradnjom, opremanjem i svrhovitom uporabom školskih prometnih vježbališta unaprijedilo bi se i natjecanje učenika osnovnih škola Sigurno u prometu, a time bi se osnažile preventivne aktivnosti.

Pozitivni rezultati postojećih standarda u prevenciji stradanja djece mogući su samo uz poticajne roditeljske savjete i mjere u njihovoj ostvarbi.

Provjerene rezultate znanstvenih istraživanja u području opreme prometnih i zaštitnih sredstava trebalo bi odmah primjenjivati u svim područjima sigurnosti u prometu i zaštite djece kao putnika u osobnim automobilima, vozača bicikla i putnika u autobusima.

Inovativni i višedisciplinarni pristup zaštite djece u prometu ostvaruje se suradnjom svih čimbenika i važna je sastavnica strategije prevencije stradanja djece u prometu.

U sklopu razvoja standarda opreme i zaštitnih sredstava te didaktičkoga materijala planiraju se sljedeće aktivnosti:

- Izraditi nove pedagoški i didaktički osmišljene materijale primjerene učenicima u osnovnoj školi: udžbenike, priručnike, testove za provjeru znanja, računalne programe s prometnim sadržajem.
Rok: 2011.
- Opremiti osnovne škole u Republici Hrvatskoj odgovarajućim novim prometnim sredstvima i didaktičkim materijalima za provedbu prometne kulture.
Rok: 2012.
- Izgraditi veći broj trajno postavljenih školskih prometnih vježbališta i svaku školu opremiti sredstvima za postavljanje mobilnog prometnog vježbališta na školskim igralištima i u športskim dvoranama.
Rok: 2012.
- U sklopu prometne kulture u osnovnoj školi poticati kupovinu i vožnju bicikala koji su opremljeni propisanom standardnom opremom te uporabu kacige u vožnji biciklom.
Rok: 2012.
- Planirati i ostvarivati temu *Sigurna vožnja od kuće do škole u autobusu* za učenike 5. razreda osnovne škole kao obvezni dio školskog kurikula na satu razredne zajednice.
Rok: 2011.
- Trajno poticati djecu i roditelje na sustavnu i pravilnu uporabu sigurnosne opreme za djecu u prometu u skladu s propisima.
Rok: 2012.

7.4. PRIKUPLJANJE I ANALIZA PODATAKA I DOSTUPNOST INFORMACIJA

Javnost i dostupnost informacija imaju važnu ulogu u integraciji s ostalim preventivnim područjima i aktivnostima kao utjecajno sredstvo razmjene znanja i iskustva. Također, javnost utječe na stavove i ponašanja u svim područjima sigurnosti u prometu i omogućuje isticanje svijesti o svim vrstama izloženosti opasnostima u prometu, posebice među djecom i mladima.

U današnje vrijeme internet omogućuje dostupnost informacija iz cijeloga svijeta i to brzo, jednostavno, ekonomično i kvalitetno. Postojeće mogućnosti uvjetuju potrebu izrade internetskog mrežnog portala (web portala) koji bi svojom složenosti i kvalitetom postao informativni centar za javnost, korisnike i stručnjake. Osnovni je koncept portala informiranje u multimedijском obliku, a to znači tekstom, slikom, zvukom, video zapisima i

animacijama povezanim sa sadržajima prometne kulture, s mogućnošću implementacije dodatnih sadržaja, primjerice: raznim upitnicima, interaktivnim testovima, obavijestima i prijavama za seminare, kvizovima i sl. Portal čine tri osnovna dijela: javni dio koji prikazuje sadržaje odobrene za prikaz javnosti, korisnički dio portala koji služi samo autoriziranim korisnicima i upravljački dio kojem pristup imaju samo ovlašteni administratori portala. U tom dijelu upravlja se funkcijama portala, korisničkim računima, grupama te nadzorom objave za javni dio portala.

Prikupljanje i analiza podataka te dostupnost informacija provodit će se sljedećim aktivnostima:

- Osmišljavanjem i izradom portala s bazama podataka
Rok: 2010.
- Postavljanjem portala s bazama podataka koji će omogućiti provoditeljima prometne preventive sustavnu i učinkovitu provedbu aktivnosti.
Rok: 2010.
- Uporabom portala s bazama podataka za javnosti dostupne i transparentne obavijesti.
Rok: 2010.
- Osmišljavanjem sadržaja kojima će se korisnici uključiti u aktivnu uporabu portala.
Rok: 2011.
- Uključivanjem neposrednih korisnika u aktivnu uporabu portala s bazama podataka i brza razmjena informacija na forumima.
Rok: 2011.
- Mrežnim povezivanjem svih nositelja preventivnih aktivnosti zaštite zdravlja i sigurnosti djece u osnovnoj školi.
Rok: 2012.

8. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

S ciljem preispitivanja pokrivenosti i provedbe aktivnosti, odnosno promatranja napretka provedbe Strategije prometne preventive u osnovnoj školi, potrebno je uspostaviti sustav praćenja i vrednovanja.

Sustav praćenja odvijat će se kontinuirano korištenjem financijskih pokazatelja i pokazatelja uspjeha pojedinih aktivnosti, a dobiveni podatci i informacije sustavom praćenja koristit će se u područjima u kojima se uočava potreba za prilagodbom, prekidom ili nastavkom pojedinih aktivnosti Strategije.

Sustavom vrednovanja prosuđivat će se aktivnosti koje se trebaju zadovoljiti s obzirom na rezultate, učinak i potrebe.

Praćenje i vrednovanje provedbe ove Strategije provodit će se sumativno, temeljem godišnjeg izvještaja.

Radi praćenja i vrednovanja Strategije prometne preventive u osnovnoj školi osnovat će se tijelo – Skupina za praćenje i vrednovanje Strategije.

Skupina će dogovoriti svoja vlastita pravila i načela funkcioniranja, a predsjedat će mu predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova. Skupina za

praćenje i vrednovanje Strategije prometne preventive u osnovnoj školi odražavat će načela partnerstva, a činit će je imenovani predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog autokluba i Agencije za odgoj i obrazovanje. Skupina za praćenje i vrednovanje Strategije izradit će sustave praćenja i vrednovanja napredovanja Strategije te će odrediti zajedničke pokazatelje kako bi se omogućilo sustavno vrednovanje. Skupina za praćenje i vrednovanje bit će odgovorna za povećanje uključenosti i povezanosti Strategije i ostalih strateških dokumenata u području prometne preventive. Ujedno će osigurati komplementarnost između Strategije i ostalih programskih i projektnih aktivnosti u području prometne preventive u osnovnim školama.

9. ZAKLJUČAK

Prometna kultura u ranijoj životnoj dobi predstavlja temelje sustavnog i dugoročnog ulaganja u sigurnost u prometu, a time i zaštitu zdravlja i života svih građana Republike Hrvatske.

Važnost prometne preventive potvrđena je usvajanjem rezolucije Generalne skupštine ujedinjenih naroda koja je na 66. sjednici 2. ožujka 2010. godine razdoblje od 2011. do 2020. godine proglasila *Desetljećem akcije cestovne sigurnosti*.

Prometna preventiva u osnovnoj školi važan je nacionalni prioritet jer štiteći zdravlje i živote djece omogućujemo budućnost Republike Hrvatske.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ

1. UVOD

2. MISIJA

3. VIZIJA

4. VRIJEDNOST

5. CILJEVI

6. PROMETNA PREVENTIVA U OSNOVNOJ ŠKOLI

6.1. ANALIZA STANJA

6.2. STATISTIČKI PODACI

6.3. ZAKONODAVSTVO

6.3.1. Temeljno zakonodavstvo u Republici Hrvatskoj

6.3.2. Temeljno zakonodavstvo u Europskoj uniji

7. PODRUČJA RAZVOJA

7.1. ZAKONODAVSTVO

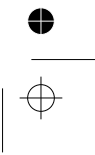
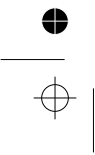
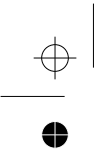
7.2. ODGOJ I OBRAZOVANJE

7.3. STANDARDI OPREME PROMETNIH I ZAŠTITNIH
SREDSTAVA I DIDAKTIČKOGA MATERIJALA

7.4. PRIKUPLJANJE I ANALIZA PODATAKA I DOSTUPNOST
INFORMACIJA

8. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

9. ZAKLJUČAK

ISBN 978-953-161-239-5

